

Mediální vzdělávání

Mgr. et Mgr. Bc. Veronika Králíková

Jihočeská vědecká knihovna

16. 11. 2022

**Média?
Mediální vzdělávání?**

Obsah

- Úvod – proč zrovna média?
- Historie médií
- Média a publikum
- Jak je to tu s pojmy?
- Mediální vzdělávání pro knihovníky
- Příklady z praxe

Proč zrovna média?

- Proč jsou pro nás média tak důležitá?
- Mediální slepota
- Média mají své zájmy

Periodizace - varianty

- .Epocha znamení a signálů
- .Epocha mluvení a jazyka
- .Epocha psaní
- .Epocha tisku
- .Epocha masové komunikace
- .Rozšíření písma
- .Rozšíření tisku
- .Nástup masových médií
- „zábavní revoluce“
- .Telefon a nahrávání
- „informační dálnice“

Další periodizace

1. vznik tisku a předchůdci periodického tisku

- předchůdci novin
- poštovské noviny a korespondence
- Gutenberg

2. vznik a počáteční vývoj periodicky vydávaného tisku

- žurnalistika jako profese
- výměna informací
- cenzura

3. diferenciacie tištěných periodik

- rozvoj společnosti
- literární autoři

4. rozvoj periodického tisku

- ovládnutí mediálního sektoru
- reklama
- masivní proměna společnosti

5. nástup a rozvoj vysílacích médií

- ABC, NBC
- televize, rozhlas

6. vznik a rozvoj digitálních médií

- počítače
- digitalizace

Vývoj komunikace

1. primitivní, reps. archaické společenské řády
2. městsky uspořádané vysoké kultury
3. technicko-průmyslově založený společenský systém

Co je to médium?

- .Definice pojmu médium?
- .McLuhan – „medium is the message“
- .Návyk na média
- .Různé společenské funkce:
 - informování, socializace, kontinuita, zábava, získávání
- .Zprostředkování x zprostředkovatel

Publikum

.Dělení:

- Elitní: malé a kultivované
- Masové: velké a rozrůzněné
- Segmentované a specializované: skupiny
- Interaktivní: mění se role

Mediální vzdělávání

- .Snaha o kontrolu vlivu
- .Gatekeeper
- .Potřeba mediálního vzdělávání
- .Mediální gramotnost: znalostní složka x dovednostní složka

Nutnost pojmů?

Tak jak je to tu s pojmy...

.Manipulace

.Hoax

.Mylné informace

–Mizinformace

–Dezinformace

–Falešné zprávy (fake news)

zdroj fotky: <https://denikn.cz/792238/kdybych-byl-prezident-to-byste-se-divili-babis-o-vztahu-se-zemanem-vrbeticich-i-mozne-ceste-na-hrad/>

PARLAMENTNÍ[®]
LISTY.CZ

Dezinformační weby mají namále

dnes 5:10

[Antonín Havlík](#)

Chystaný zákon proti dezinformacím nabírá konkrétní kontury. Jeho aktuální verze podle ministerstva vnitra počítá s vypínáním takových webů, jejichž obsah je ohrožením národní bezpečnosti státu. Typicky jde o stránky šířící proruskou propagandu. Za neuposlechnutí by hrozila až statisícová pokuta.

Ilustrační foto

„Materiál je diskutován v rámci expertů politických stran a zatím tedy nešel ještě do oficiálního připomínkového řízení. Principem by měla být blokáce online zdrojů, které ohrožují národní bezpečnost. Nikoliv tedy blokáce kvůli prostým dezinformacím,“ sdělila Právu mluvčí ministerstva vnitra Hana Malá.

Zdroje: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-dezinformacni-weby-maji-namale-40411475>
www.parlamentnilisty.cz - logo

Jak je to tu s pojmy...

• Informační a sociální bubliny

• Propaganda

– Černá

– Bílá

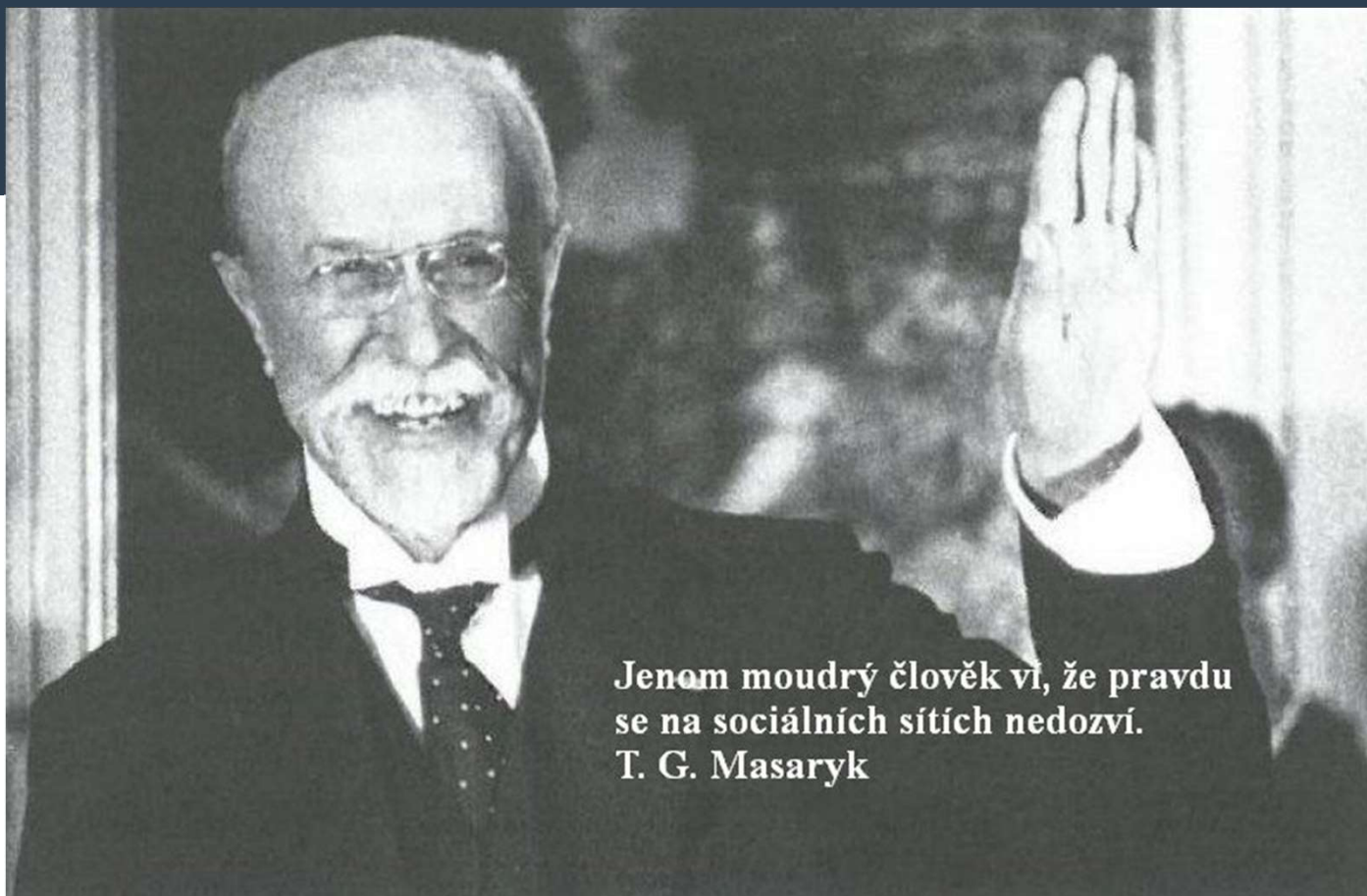
– Šedá

Boj o pozornost

- .Spáčský efekt
- .Hra s emocemi, důvěra
- .Ragebait
- .Clickbait
- .Sociální sítě

**Jenom moudrý člověk ví, že pravdu
se na sociálních sítích nedozví.
T. G. Masaryk**

Zdroj:

<https://dobryzpravy.cz/tomas-garrigue-masaryk-clovek-pravdy/>

Ověření informací

.5 otázek:

–KDO - autor?

–CO – obsah?

–KOMU – pro koho?

–JAK – jak sdělení vypadá?

–PROČ – za jakým účelem?

[.https://cnn.iprima.cz/covid-jako-tichy-zabijak-australsti-vedci-odhalili-alarmujici-dopady-viru-na-mozek-192717](https://cnn.iprima.cz/covid-jako-tichy-zabijak-australsti-vedci-odhalili-alarmujici-dopady-viru-na-mozek-192717)

[.https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-let-mh-17-sestrelen/264257/rabovani-na-miste-tragedie-foto-jak-separatista-ukradl-mrtvole-zlaty-prsten.html](https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-let-mh-17-sestrelen/264257/rabovani-na-miste-tragedie-foto-jak-separatista-ukradl-mrtvole-zlaty-prsten.html)

Co ještě?

.Filozofie pro děti

- Původně Matthew Lipman – vysokoškolští studenti a potřeba naučit se vyjadřovat myšlenky
- Ne pasivní činnost, ale aktivní hledání otázek na odpovědi
- V rámci diskuse nad textem se snaží skupina formulovat problém, vytvořit hypotézy, definovat problém, ...
- Práce ve skupině, naslouchání ostatním, vyjádření a formulování názoru
- “samoověřování“

Vytvoříme web pro knihovníky?

- .Podpora a inspirace
- .Ověřené informace
- .Pro každého

MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST V KNIHOVNÁCH

01

CO JE TO MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST?

Schopnost jedince efektivně a bezpečně využívat média v různých formách, tj. schopnost přistupovat k médiím, orientovat se v nich, kriticky analyzovat a hodnotit existující mediální sdělení a také vytvářet nová mediální sdělení.

02

PROČ V KNIHOVNÁCH?

Knihovna je důvěryhodná instituce. Pomáhá lidem rozvíjet se, přemýšlet nad informacemi a následně je ověřovat. Je to bezpečný veřejný prostor, který je určen pro všechny bez rozdílu.

03

NENÍ TO ŽÁDNÁ NOVINKA...

Knihovny vždy pracovaly s informacemi a nabízely veřejnosti přístup k různým zdrojům. Dnes se mohou stát průvodci složitým světem informací pro všechny, kdo o to stojí.

04

KDE HLEDAT PODPORU A INSPIRACI?

- přečtete si sérii článků Mediální vzdělávání v knihovnách v časopise Čtenář
- koukněte na konceptce.knihovna.cz/medialka
- inspiřujte se příklady dobré praxe na codokaze.knihovna.cz
- sdílejte své zkušenosti s knihovnickou komunitou

Kam se třeba ještě podívat...

.Zvol si info zvol.si.info

.Demagog demagog.cz

.Jeden svět na školách jsns.cz

.Manipulátoři manipulatori.cz

.Občankáři obcankari.cz

Literatura

BOESE, Alex. Hroši žerou trpaslíky. Praktický průvodce světem hoaxů, fake news a dalších bulšitů. Brno: Cpress, 2019.

ECO, Umberto. Skeptikové a těšitelé. Praha: Argo, 2006.

GILES, David. Psychologie médií. Praha: Grada, 2012.

GREGOR, Miloš a Petra VEJVODOVÁ (eds.) Nejlepší kniha o fake news. Praha: Cpress, 2019.